

Oponentský posudek vedoucího práce Bc. Martiny Vaverové **Karikatura. časopisu Dikobraz 1945-1968**, FFUK Praha 2016.

Zas pozitivní považují téma práce, dosud nezpracované. Zdena Ančík, aktivní u prvorepublikového Trnu (nestálo by za to udělat hlubší analýzu vztahu Trnu a Dikobrazu, viz, nejen název, ale společenská kritika dle konkrétní politické ideologie?), stál u zrodu časopisu. Diplomantka si zvolila poměrně rozsáhlý chronologický úsek více než dvaceti let, což mělo své výhody: možnost konstatování zmírnění ideologického tlaku od druhé půle šedesátých let, tedy možnost komparace dějinných úseků, ale i nevýhody: vytváří se poměrně dlouhá historická narativní linka, která by si žádala občas zeslabit kontrastní kontrakapitolou o výtvarné produkci kreslířů. Autorka o vybraných kreslířích píše na konci práce (s. 61-76). Informace většinou biografického charakteru by bylo dobré proložit úvahami o strategii výtvarného modernismu, který kreslíři Dikobrazu – někteří - představovali. Autorka zmiňuje využití fotografie v karikaturách formou koláže, což je právě téma výtvarného kódu, které by si skoro žádalo samostatnou kapitolu. Poněkud chybí výtvarná analýza některých výrazných projevů, např. Adolf Born a jeho vztah k post bruselské moderně (myšleno Expo 58 v Bruselu). Řada autorů Dikobrazu byli typickými modernisty konce 50. a 60. let (Karel Vaca). Jakou roli má brutalismus Jana Vyčítala? Vaverová si všimla i růst žen-výtvarnic (Ženy v Dikobrazu, s. 49 n.). V roce 1964 ji zarazilo zahrnutí tvorby slavných umělců jako byli Špála, Zrzavý, Tichý do Dikobrazu, z nichž pouze Zrzavý byl žijícím tvůrcem (s. 51). Nebyla to kvazimanifestační rehabilitace modernismu?.

Snad výrazněji mohl být zmíněn BAPE, dvojice Vladimír Pergler (kreslíř) a literární spolupracovník Jiří Bartoš, s nímž Pergler spolupracoval téměř 40 let pod značkou BAPE.

Autorka zvolila na první pohled sice zdánlivě jednoduchou strukturu, která jí ovšem dovolila balancovat nad tématy jednotlivých ročníků, které podléhaly dominující ideologii či politické situaci, a současně ji umožnila se změřit na výrazné kreslíře nebo redaktory.

Vzhledem k naprosté nezpracovanosti tématu a k absenci literatury se Martina Vaverová zhostila tématu velmi dobře. Její práce se čte nejen jako dějiny Dikobrazu, ale také jako dějiny totalitarismu v českých zemích. Zde poznámka: ne „totalismus“ (s. 22), ale totalitarismus (Srov. Arendtová). Je zajímavé, jak se dějiny totalitarismu v českém prostředí od konce 40.let až do počátku let šedesátých prolínají s „krotkým „ modernismem.

Práce splňuje požadavky standardně kladené na diplomovou práci, a proto ji doporučuji k obhajobě. Návrh klasifikace: mezi výbornou a velmi dobrou.

V Praze 14. 6. 2016

prof. PhDr. Vojtěch Lahoda, CSc.

